

POSTANOWIENIE

Dnia 8 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Przesławski

w sprawie z powództwa B. M.

przeciwko Skarbowi Państwa – Ministrowi Sprawiedliwości

o ochronę dóbr osobistych

na skutek skargi kasacyjnej pozwanego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z 20 stycznia 2021 r. o sygn. I ACa 423/20,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 8 listopada 2024 r.,

w przedmiocie wniosku powódki o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego Mariusza Łodko, Mirosława Sadowskiego, Tomasza Szanciło i Dariusza Pawłyszczę od orzekania w sprawie toczącej się przed Sądem Najwyższym o sygn. II CSKP 1730/22,

pozostawia wniosek bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wnioskiem z 29 maja 2023 r. pełnomocnik powódki, wniósł o:

1. wyłączenie od rozpoznania toczącej się przed Sądem Najwyższym sprawy o sygn. II CSKP 1730/22, na podstawie art. 49 § 1 k.p.c, wadliwie powołanych do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego sędziów:

1. Mariusza Łodko, powołanego do składu rozpoznającego sprawę;

2. Mirosława Sadowskiego, powołanego do składu rozpoznającego sprawę;
3. Tomasza Szanciło, powołanego do składu rozpoznającego sprawę;
4. Dariusza Pawłyszczę, wyznaczonego zastępcą sędziego na podstawie art. 83 ust. 2 Regulaminu Sądu Najwyższego;

w odniesieniu do każdego z sędziów wymienionych w lit. (a) - (d):

z uwagi na powołanie na stanowisko przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa (dalej zwanej „nową KRS”), ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3) a także późniejszymi zmianami ustawowymi, której pozycja ustrojowa, sposób ukonstytuowania, powołanie składu oraz funkcjonowanie powodują, że nie jest to organ niezależny od władzy ustawodawczej i wykonawczej przy wykonywaniu zadań wynikających z art. 186 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i olegających na staniu na straży niezależności sądów i niezawisłości sędziów, co skutkuje wadliwością powołania na urząd sędziego Sądu Najwyższego w myśl art. 179 Konstytucji i konsekwencji brakiem statusu sędziego o atrybutach niezależności i niezawisłości;

2. nieprzekazywanie niniejszego wniosku o wyłączenie Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych SN (na podstawie art. 26 § 2 ustawy o Sądzie Najwyższym) z uwagi na postanowienie wiceprezesa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie C-204/21 R Komisja Europejska przeciwko Polsce z dnia 14 lipca 2021 r. o zastosowaniu środków tymczasowych, w którym Trybunał nakazał zawieszenie stosowania przepisów przekazujących do wyłącznej właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych rozpoznawanie zarzutów braku niezawisłości sędziego lub braku niezależności sądu;

3. nieprzekazywanie niniejszego wniosku do rozpoznania innym osobom powołanym na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego Izby Cywilnej za pośrednictwem nowej KRS, ukształtowanej w trybie określonym przepisami wyżej powołanej ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. oraz późniejszych ustaw;
4. przekazanie sprawy do rozpoznania przez właściwy sąd, tj. skład trzech prawidłowo powołanych sędziów Sądu Najwyższego, po rozpoznaniu wniosku o wyłączenie.

Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego pismem z 30 maja 2023 r. przekazał wniosek do Prezesa Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych.

Postanowieniem z 13 września 2023 r., sygn. I NWW 192/23, Sąd Najwyższy – Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych stwierdził swoją niewłaściwość i przekazał sprawę Sądowi Najwyższemu – Izbie Cywilnej.

Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego zarządzeniem z 16 października 2023 r., nr 140/2023, wskazał Izbę Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych jako właściwą do rozpatrzenia wniosku o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego Mariusza Łodko, Mirosława Sadowskiego, Tomasza Szanciło i Dariusza Pawłyszczę od orzekania w sprawie toczącej się przed Sądem Najwyższym o sygn. II CSKP 1730/22.

Postanowieniem z 7 lutego 2024 r. Sąd Najwyższy wyłączył wyznaczonego do rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziego referenta.

Zarządzeniem z 20 lutego 2024 r. zarządzono zwrócenie akt sprawy Izbie Cywilnej Sądu Najwyższego z uwagi na treść postanowienia Sądu Najwyższego z 13 września 2023 r., sygn. I NWW 192/23.

23 lutego 2024 r., w związku z treścią zarządzenia Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Cywilnej z 22 lutego 2024 r., przekazano akta do Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek B. M. o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego Mariusza Łodko, Mirosława Sadowskiego, Tomasza Szanciło i Dariusza Pawłyszczę od orzekania w

sprawie toczącej się przed Sądem Najwyższym o sygn. II CSKP 1730/22 pozostawiono bez rozpoznania.

Zgodnie z art. 26 § 2 ustawy o SN do właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych należy rozpoznawanie wniosków lub oświadczeń dotyczących wyłączenia sędziego albo o oznaczenie sądu, przed którym ma się toczyć postępowanie, obejmujących zarzut braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego. Jednocześnie, stosownie do treści art. 26 § 3 ustawy o SN, wniosek, o którym mowa w art. 26 § 2 ustawy o SN, pozostawia się bez rozpoznania, jeżeli obejmuje ustalenie oraz ocenę zgodności z prawem powołania sędziego lub jego umocowania do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości.

Osią argumentacji użytej we wniosku o wyłączenie oznaczonych sędziów Sądu Najwyższego uczyniono w ocenie wnioskodawcy wadliwą procedurę powołania sędziego, z uwagi na udział w niej Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3) a także późniejszymi zmianami ustawowymi.

Przypomnieć należy, że w świetle aktualnie obowiązujących przepisów nie ma możliwości kwestionowania prawidłowości powołania sędziego przez Prezydenta RP (postanowienie Sądu Najwyższego z 28 listopada 2022 r., I NWW 130/21). Powołanie przez Prezydenta RP rozstrzyga w sposób definitywny kto jest sędzią (postanowienie Sądu Najwyższego z 8 lutego 2023 r., I NWW 191/21). Tak powołany sędzia jest prawidłowo umocowany do wykonywania czynności orzeczniczych.

Podkreślić należy, że procedura powołania Krajowej Rady Sądownictwa, a tym samym jej pozycji ustrojowej, była przedmiotem kontroli konstytucyjnej przeprowadzonej przez Trybunał Konstytucyjny. W efekcie kontroli konstytucyjnej, przepisy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2018, poz. 3), wyrokiem z 25 marca 2019 r., K 12/18, uznane zostały za zgodne z art. 187 ust. 1 pkt 2 i ust. 4 w związku z art. 2, art. 10 ust. 1 i art. 173 oraz z art. 186 ust. 1 Konstytucji RP.

Odnosząc się do przywołanej uchwały Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., BSA I 4110 1/20 wskazać należy, że wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 20 kwietnia 2020 r., U 2/20, została uznana za niezgodną z art. 179, art. 144 ust. 3 pkt 17, art. 183 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 8 ust. 1, art. 7 i art. 2 Konstytucji RP, art. 2 i art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (Dz. U. 2004, Nr 90, poz. 864/30 z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 1 EKPCz.

Zgodnie z art. 190 ust. 1 Konstytucji RP orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne. Są nimi związane zatem wszystkie podmioty występujące w obrocie prawnym, w tym także organy stosujące prawo (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 5 października 2022 r., I NWW 142/22). Skutki rozstrzygnięć Trybunału Konstytucyjnego wiążą zatem także Sąd Najwyższy (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 22 sierpnia 2018 r., III PK 71/17).

Na marginesie należy zauważyć, że Sąd Najwyższy zobowiązany jest działać na podstawie i w granicach prawa, co wprost wynika z wyrażonej w art. 7 Konstytucji RP zasady legalizmu. Jak wskazuje Trybunał Konstytucyjny: „legalizmem działania organów władzy publicznej jest stan polegający na tym, że organy te są tworzone w drodze prawnej i działają na podstawie i w granicach prawa, które określa ich zadania i kompetencje oraz tryb postępowania. Prowadzi to do wydawania rozstrzygnięć w przepisanej przez prawo formie, opartych na należytej podstawie prawnej i w zgodności z wiążącymi dany organ przepisami materialnymi” (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 16 marca 2011 r., K 35/08, OTK-A 2011, nr 2, poz. 10). W świetle tak określonych reguł jednoznacznie wynika, że każdy organ władzy publicznej zobowiązany jest do stosowania obowiązujących przepisów prawa, dopóki nie zostaną one uchylone w przewidziany prawem sposób, a więc przez odpowiednio umocowany do tego organ działający w granicach przyznanych mu kompetencji.

Podkreślić także należy mając na uwadze przedmiot niniejszej sprawy i podnoszoną w uzasadnieniu wniosku argumentację, w której wnioskodawca odwołuje się do orzeczeń organów międzynarodowych, że „organizacja władzy sądowniczej, w tym ustanowienie odpowiednich gwarancji niezawisłości sędziów

i bezstronności sądów należy wyłącznie do państwa członkowskiego. Niezawisłość i bezstronność sędziów nie jest dana raz na zawsze i nie jest związana w stopniu decydującym ze sposobem powoływania sędziów ani nawet z całym zestawem gwarancji ustrojowych, a przede wszystkim wynika z wewnętrznej uczciwości sędziego. Przywileje sędziowskie w państwach członkowskich są nierozłącznie związane z wyjątkową odpowiedzialnością sędziego wobec swojego państwa i społeczeństwa. Dopiero w dalszej kolejności sędziowie krajowi mogą czuć się związani ideą europejskiej unii prawa (unii sędziowskiej) i tylko w takim stopniu, w jakim nie skutkuje to kolizją z Konstytucją własnego państwa. Wprawdzie sędziowie polscy w postępowaniach przed polskimi sądami stosują także prawo UE, ale na podstawie polskiej Konstytucji, a nie na podstawie reguł tworzonych wbrew Konstytucji” (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 7 października 2021 r., K 3/21, OTK-A 2022, poz. 65).

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 26 § 3 ustawy o SN orzekł jak w sentencji.

[SOP]

r.g.